

ข่าวเตือนการระบาดของศัตรูพืชประจำสัปดาห์

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๙๙ ประจำวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เพลี้ยกระโดดหลังขาว

(Whitebacked Planthopper, WBPH)

เตือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยที่ข้าวอยู่ในระยะกล้าถึงแตกกอให้ระวังการระบาดของเพลี้ยกระโดดหลังขาว โดยเฉพาะในจังหวัดบึงกาฬ หนองคาย อุดรธานี หนองบัวลำภู ศรีสะเกษ และจังหวัดบุรีรัมย์ และจากข้อมูลจากแปลงติดตามสถานการณ์ระบาดของข้าวเริ่มพบเพลี้ยกระโดดหลังขาวในหลายจังหวัด ดังนั้น เกษตรกรควรหมั่นสำรวจแปลงนาอย่างสม่ำเสมอ หากพบการเข้าทำลายให้รีบขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อหาทางควบคุมและป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Sogatella furcifera* Horvath

วงศ์ : Delphacidae

อันดับ : Homoptera

ชื่ออื่น : -

รูปร่างลักษณะ

เพลี้ยกระโดดหลังขาวเป็นแมลงจำพวกปากดูด ตัวเต็มวัยมีสีน้ำตาลถึงสีดำ ลำตัวสีเหลืองคล้ายกับเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล แต่ปีกมีจุดดำที่กลางและปลายปีก มีแถบสีขาวเห็นชัดเจนส่วนอกระหว่างฐานปีกทั้งสอง มีทั้งชนิดปีกสั้นและปีกยาว เพศผู้พบเฉพาะชนิดปีกยาวลำตัวยาวประมาณ ๒.๕ มิลลิเมตร เพศเมียยาวประมาณ ๓ มิลลิเมตร วางไข่ในใบและกาบใบข้าวโดยจะวางไข่อยู่เหนือกว่าระดับที่เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลวางไข่ เพศเมียสามารถวางไข่ได้ ๓๐๐ - ๕๐๐ ฟอง ในชั่วชีวิตประมาณ ๒ สัปดาห์ ไข่มีลักษณะและขนาดเหมือนกับไข่ของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล แต่มีเปลือกหุ้มไข้ยาวกว่า ตัวอ่อนมีจุดดำและขาวที่ส่วนท้องด้านบน ต่างจากเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลที่ตัวอ่อนมีสีน้ำตาลอ่อน ตัวอ่อนมี ๕ ระยะ ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยอาศัยอยู่บริเวณกอข้าวเช่นเดียวกับเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล แต่ตัวเต็มวัยชอบอาศัยอยู่บริเวณกลางต้นข้าวเหนือระดับที่เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลอยู่

ลักษณะการทำลาย

เพลี้ยกระโดดหลังขาวตัวเต็มวัยเข้ามาในแปลงข้าวช่วง ๓๐ วันแรก หลังจากเป็นต้นกล้า โดยจะอาศัยอยู่บริเวณโคนต้นข้าว ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยจะดูดกินน้ำเลี้ยงจากโคนกอข้าว ต้นข้าวที่ถูกทำลายใบมีสีเหลืองส้ม ซึ่งต่างจากต้นข้าวที่ถูกเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลทำลายจะแสดงอาการใบสีน้ำตาลแห้ง เมื่อมีปริมาณแมลงมาก ต้นข้าวอาจจะถูกทำลายจนเหี่ยวและแห้งตายในที่สุด การระบาดค่อนข้างกระจายสม่ำเสมอเป็นพื้นที่กว้าง ซึ่งแตกต่างจากเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลที่การระบาดทำลายข้าวจะเป็นหย่อมๆ พบระบาดตั้งแต่ระยะกล้าถึงระยะออกรวง และขยายพันธุ์เป็นพวกปีกยาว จากนั้นจะอพยพออกจากแปลงข้าวก่อนที่ข้าวจะออกดอก ใน ๑ ฤดูปลูก สามารถเจริญเติบโตขยายพันธุ์ได้น้อยกว่าอายุกว่าเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

เพลี้ยกระโดดหลังขาวพบเป็นแมลงประจำท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือตอนบนมากกว่าภาคกลาง ยังไม่มีรายงานว่าเป็นแมลงพาหะนำโรคไวรัสสาเหตุต้นข้าว

กับดักแสงไฟสามารถดักจับตัวเต็มวัยได้เป็นจำนวนมาก

กรมส่งเสริมการเกษตร แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

๑. สำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยทุกสัปดาห์
๒. เมื่อตรวจพบเพลี้ยกระโดดหลังขาวมากกว่า ๑ ตัวต่อต้น ให้ใช้น้ำออกจากแปลงนาและปฏิบัติเช่นเดียวกับเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล
๓. เมื่อเริ่มพบเพลี้ยกระโดดหลังขาวในแปลงนา ป้องกันโดยใช้เชื้อราบิวเวอร์เรียผสมน้ำอัตรตามคำแนะนำ ฟ่นในช่วงเวลาอากาศเย็น เพื่อให้มีโอกาสมัผัสกับตัวแมลงมากที่สุด
๔. หากมีการระบาดรุนแรง จำเป็นต้องใช้สารเคมีกำจัดแมลง อัตรตามคำแนะนำในฉลาก ดังนี้
 - ไดโนทีฟูเรน
 - อิมิดาโคลพริด

ในฤดูถัดไป

๕. ปลูกข้าวพันธุ์ต้านทาน เช่น สุพรรณบุรี๖๐ ชัยนาท๑ สุพรรณบุรี๑ กข๓๑ และชุมแพ๖๐ โดยปลูกสลับกันอย่างน้อย ๒ พันธุ์ เพื่อป้องกันไม่ให้เพลี้ยกระโดดหลังขาวปรับตัวทำลายข้าวพันธุ์ต้านทานได้เร็ว หรือถ้าปลูกข้าวพันธุ์เดียว ไม่ควรปลูกติดต่อกันเกิน ๔ ฤดูปลูก

ที่มา : กรมการข้าว

เรียบเรียงโดย : กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

ตัวเต็มวัยเพลี้ยกระโดดหลังขาว

อาการต้นข้าวที่ถูกทำลาย